

Коротко про галузь | Україна | Виробництво продукції машинобудування, загальний огляд

02.03.2020 р.

Коротко про галузь: в Україні зростає попит на продукцію машинобудування

Вітчизняні виробники отримують зовсім невелику вигоду від зростання попиту /
Фабіан Немітц

Київ (GTAI) – Україна збільшує попит на продукцію машинобудування. Головним чином він забезпечується за рахунок імпорту. У 2020 р. ринок має й надалі зростати, ложкою дьогтю в цій ситуації є слабкість промислового виробництва.

Загальні тенденції розвитку ринку

Очікується збільшення валових інвестицій у основні фонди

Попит на продукцію машинобудування в Україні зростає. У представленій нижче таблиці видно, що за перші одинадцять місяців 2019 р. обсяг ринку номінально зріс на 16,2 відсотки й склав 11,4 мільярди доларів США. Перспективи на майбутнє мають позитивний вигляд. Аналітичний відділ британського журналу «Економіст» прогнозує реальне збільшення валових інвестицій у основні фонди у 2020 р. на 7,5 відсотків, а в наступні роки – щонайменше на 6 відсотків.

Ринок продукції машинобудування України (млрд доларів США, номінальна відмінність у відсотках)			
	2018 р.	Січень-листопад 2019 р.	Відмінність 1)
Імпорт 2)	12,0	12,1	11,4
Експорт 2)	4,7	4,1	-3,9
Вітчизняне виробництво 3)	3,5	3,4	5,8
Обсяг ринку 4)	10,8	11,4	16,2
1) Відмінність за період січень-листопад 2019 р. у порівнянні з періодом січень-листопад 2018 р.; 2) Товарні групи 84 та 85 за Гармонізованою системою опису та кодування товарів; 3) Коды Класифікатору видів економічної діяльності в Європейській економічній спільноті 27 і 28; 4) Формула розрахунку: Обсяг ринку = імпорт + вітчизняне виробництво - експорт			
Джерело: Державна служба статистики України (Держстат)			

Позитивні імпульси щодо зростання попиту на техніку та обладнання пояснюються поліпшенням економічної ситуації та зменшенням облікової ставки. У грудні 2019 р. НБУ знизив облікову ставку на два пункти до 13,5 відсотків. Очікуються подальші зниження облікової ставки.

Ще одним чинником збільшення попиту на вироби машинобудування є розвиток автоматизації, не в останню чергу у зв'язку з підвищенням зарплатні та все більшим дефіцитом робочої сили. Оскільки Україна в забезпеченні своїх потреб у техніці в першу чергу залежить від імпорту, добрі шанси відкриваються для іноземних постачальників. Крім того, завдяки зміцненню національної валюти гривні (грн) протягом 2019 р. більше ніж на 15 відсотків по відношенню до євро та долару США імпорт виробів машинобудування став доступнішим.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ ПОПИТ НА ПРОДУКЦІЮ МАШИНОБУДУВАННЯ

Ложкою дьогтю при цьому є слабкий розвиток промислового виробництва. Після фактичного зростання на 1,6 відсотків у 2018 р. результати 2019 р. виявилися на 1,8 відсотків нижчими. При цьому особливо ситуація погіршилася наприкінці 2019 р., зокрема, у важливих галузях – споживачах відповідної продукції на кшталт гірничодобувної, металообробної та харчової промисловості. Зменшення завантаженості виробничих площ і скорочення доходів можуть стримати готовність до здійснення інвестицій у ці сектори.

Поміrkований попит на сільськогосподарську техніку

Сільське господарство є одним із найбільших покупців техніки в Україні. Завдяки величезним аграрним ресурсам цей ринок у довгостроковій перспективі має неабиякий потенціал збуту. Більшу частину сучасної техніки для покриття своїх потреб Україна вимушена імпортувати. Завдяки великим площам полів і фінансовій потужності аграрних холдингів країна має добрі умови для використання новітніх технологій на кшталт прецизійної техніки та дронів.

Після істотного зростання показників у 2016-2017 рр. останнім часом імпорт сільськогосподарської техніки (товарні позиції 8432 - 8437 і 8701.10 - 8701.90) за Гармонізованою системою опису та кодування товарів скоротився. Після зменшення на 17,4 відсотки у 2018 р. Держстат повідомляє про подальше падіння за одинадцять перших місяців 2019 р. на 17,2 відсотки, через що імпорт становив без малого 883 мільйони доларів США. Запланована на 1 жовтня 2020 р. лібералізація ринку землі може в короткостроковій перспективі й надалі гальмувати попит, оскільки гроші вкладатимуться в купівлю землі. Але в довгостроковій перспективі ефективний і прозорий ринок землі може суттєво підвищити потенціал сільського господарства, у тому числі завдяки поліпшенню фінансових можливостей за рахунок отримання позик під заставу землі.

Добра будівельна кон'юнктура сприяє зростанню попиту на будівельне обладнання

Імпульси для зростання попиту на продукцію машинобудування надходять від будівельної промисловості. За даними Держстату, реальні обсяги будівельних робіт у 2019 р. зросли на 20 відсотків, передусім завдяки зростанню інвестицій у інфраструктуру та збільшенню офісних і торговельних площ.

У 2020 р. обсяги будівельних робіт за всіма ознаками зростатимуть й надалі. Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, перш за все доріг, є одним із пріоритетів уряду. Важливою залишається підтримка з боку міжнародних донорів. Поліпшення умов державно-приватного партнерства також може сприяти покращенню ситуації. Завдяки ухваленню восени 2019 р. Закону «Про концесії» було створено рамки для експлуатації портів, аеропортів і доріг приватними операторами.

Сталий попит на техніку забезпечує також гірничодобувна промисловість. Україна має значні поклади сировини. На початку 2021 р. канадська компанія Black Iron планує розпочати освоєння родовища залізної руди біля Кривого Рогу, що вимагатиме вкладення близько 1 мільярда доларів США. Крім того, Україна вже давно намагається підвищити власний видобуток нафти та газу.

Залізниця має оновити рухомий склад

Будівництво вагонів і локомотивів може розширитися за рахунок інвестицій державної компанії «Українська залізниця» (<https://www.uz.gov.ua>). За її даними, протягом шести наступних років у модернізацію рухомого складу буде вкладено понад 2 мільярди доларів США. Локомотиви на 95 відсотків уже відпрацювали свій нормативний термін. У 2018 р. залізниця уклала рамкову угоду з корпорацією General Electric (GE) про постачання тепловозів. Щодо налагодження виробництва GE співпрацює з Крюківським вагонобудівним заводом (КВЗ, <http://www.kvsz.com>).

Китайська корпорація CRRC, Alstom і Bombardier зацікавлені в постачанні електровозів. CRRC планує відкрити свій офіс у Києві у 2020 р. У зв'язку з нестачею вагонів аграрні холдинги протягом минулих років інвестували у створення власних вагонних парків. Наразі обговорюється можливість відкриття ринку локомотивів для приватних операторів.

Суднобудування виграє завдяки відродженню внутрішнього судноплавства, передусім для перевезення аграрної продукції. Виробники автомобілів переживають скрутні часи. У 2019 р. з конвеєра зійшло лише 7 265 легкових автомобілів, вантажівок і автобусів. Попитом користуються насамперед вживані імпортовані транспортні засоби.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ ПОПИТ НА ПРОДУКЦІЮ МАШИНОБУДУВАННЯ

Китайські фірми планують купити «Мотор Січ»

Україна має серйозні ноу-хау у сфері авіації та космонавтики. Такі компанії, як Південмаш (<https://yuzhmash.com>), КБ «Південне» (<https://www.yuzhnoye.com>) та Харківський машинобудівний завод «ФЕД» (<https://fed.ua>) беруть участь у великих міжнародних проектах, наприклад, у будівництві ракет-носіїв «Антарес» і «Вега». Американо-українське авіакосмічне підприємство Firefly Aerospace (<https://firefly.com>) розробляє власні ракети-носії.

Китайські фірми планують викупити компанію «Мотор Січ» – багатого на традиції виробника двигунів для літаків і гелікоптерів. Наразі відбувається розгляд цього проекту антимонопольними відомствами. США висловилися проти продажу. Літакобудування переживає занепад. За словами керівника концерну «Антонов» (<https://www.antonov.com>) Олександра Донця, близько 80 відсотків обладнання підприємства віджило свій вік.

Енергетичний комплекс потребує серйозної модернізації

Шанси на збут обладнання пропонує і електрогосподарство. Електростанції та мережі мають величезні потреби в модернізації. У 2019 р. були здійснені серйозні інвестиції в розвиток відновлюваних джерел енергії. Установлена потужність протягом одного року зросла втричі – від 2,3 до 6,8 гігават. Втім, з переходом від системи сприяння до аукціонів розвиток відновлюваних джерел енергії у 2020 р., вірогідно, помітно спаде.

В Україні є ціла низка підприємств, що виробляють турбіни, генератори та електрообладнання. Великими виробниками установок для відновлюваних джерел енергії є компанії KNESS (<https://kness.energy>, сонячні фотоелектричні модулі) та «Фурлендер Віндтехнолоджі» (<http://fwt.com.ua>). Для вітчизняних виробників вигідним має бути скасування норм щодо звільнення від ПДВ імпорту сонячних батарей, перетворювачів і вітрових турбін згідно з рішенням від 16 січня 2020 р.

Структура вітчизняної галузі

На зміни тенденції слід почекати

Машинобудування України має довгі традиції. Важливими секторами є автомобілебудування (залізничні вагони, автомобілі), виробництво електрообладнання (генератори, трансформатори), авіаційної та космічної техніки, а також важке та сільськогосподарське машинобудування. Галузь, свого часу дуже орієнтована на експорт, страждає через зникнення її основних ринків збуту в Росії та інших країнах СНД. Сьогодні галузі дуже далеко до рівня виробництва минулих днів.

Реальна динаміка виробництва машино- та автомобілебудування (у відсотках)						
2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
-13,6	-20,6	-14,1	2,0	7,9	1,6	-5,6
Джерело: Державна служба статистики України (Держстат)						

Інвестиції капіталу в галузь протягом перших трьох кварталів 2019 р. склали в перерахунку майже 272 мільйони доларів США. В аналогічний період попереднього року вони ще сягали 308 мільйонів доларів США. У цьому секторі доволі погано представлені іноземні фірми. Їхня діяльність зосереджена на роботі з давальницькою сировиною в трудомістких видах виробництва, передусім для автомобілебудівної промисловості. Заплановано приватизацію держаного підприємства «Електроважмаш» (<http://spetm.com.ua>).

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ ПОПИТ НА ПРОДУКЦІЮ МАШИНОБУДУВАННЯ

Продукція машинобудування України (збут продукції в млрд доларів США, реальна відмінність у відсотках) 1)			
Вид	2018 р.	Січень-листопад 2019 р.	Відмінність 2)
Машинобудування в цілому (Коди Класифікатору видів економічної діяльності в Європейській економічній спільноті 26 - 30), зокрема	6,69	6,50	-4,8
- обладнання для обробки даних, електронних і оптичних виробів (код 26)	0,48	0,44	5,0
- електричне обладнання (код 27)	1,35	1,20	-20,8
- машини та обладнання (код 28)	2,15	2,15	3,3
- автомобілі та інші транспортні засоби (коди 29 і 30)	2,72	2,71	-9,2
1) Середній річний курс валют НБУ; 2018 р.: 1 долар США = 27,20 грн; січень-листопад 2019 р.: 1 долар США = 26,05 грн; 2) реальна відмінність періоду січень-листопад 2019 р. у порівнянні з періодом січень-листопад 2018 р.			
Джерела: Держстат; розрахунки Germany Trade & Invest			

Згідно з останніми даними Держстату, у 2015 р. в Україні загалом існувало 4 483 підприємства машинобудування, з них 23 великих із понад 250 співробітниками та мінімальним оборотом 50 мільйонів євро (2011 р.: 4 791, з них 61 велике). Кількість великих підприємств протягом останніх років суттєво зменшилася і за такими напрямками, як електрообладнання (2011 р.: 8; 2015 р.: 3) та автомобілебудування (2011 р.: 29; 2015 р.: 9).

Провідні компанії підприємства України (оборот у млн доларів США; відмінність у відсотках)					
Компанія	Продукція	Інтернет-адреса	Оборот 2017 р. 1)	Оборот 2018 р. 1)	Відмінність 2018/17 2)
Мотор Січ	Двигуни для літаків і гелікоптерів, турбіни для електростанцій	http://www.motorsich.com	564,9	450,0	-20,3
Новокраматорський машинобудівний завод	Обладнання для гірничо-металургійного комплексу, підймальні машини тощо	http://www.nkmz.com	165,5	Дані відсутні	Дані відсутні
Крюківський вагонобудівний завод	Локомотиви, залізничні вагони	http://www.kvsz.com	144,7	202,7	40,1
Зоря - Машпроект (входить у структуру Укроборонпрому)	Газові турбіни	http://zmturbines.com	91,6	73,8	-19,4
Турбоатом	Парові турбіни, турбіни для гідроелектростанцій	http://www.turboatom.com.ua	89,4	96,2	7,6
1) Середній річний курс валют НБУ 2017 р.: 1 долар США = 26,60 грн; 2018 р.: 1 долар США = 27,20 грн; 2) номінальна відмінність в доларовому еквіваленті					
Джерела: Дані компаній, розрахунки Germany Trade & Invest					

Рамкові умови

Митні служби України перебувають у процесі реформування та реструктуризації. У грудні 2019 р. розпочала роботу новостворена Державна митна служба України (<http://www.customs.gov.ua>). До цього часу за оформлення митних питань і здійснення імпорتنих операцій відповідала Державна фіскальна служба (<http://sfs.gov.ua>).

Довідки про технічні стандарти, норми та сертифікацію надає Агентство стандартизації України (<http://uas.org.ua>). У зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС уряд України зобов'язався ліквідувати технічні торговельні бар'єри

та гармонізувати свої технічні норми і стандарти з нормами та стандартами ЄС. Україна висловила свою зацікавленість у приєднанні до Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА).

Докладну інформацію про економічні та податкові законодавчі приписи можна знайти за посиланням <http://www.gtai.de/recht>, про правила імпорту, митні збори та нетарифні торговельні бар'єри – за посиланням <http://www.gtai.de/zoll>.

Контактні адреси		
Назва	Інтернет-адреса	Примітки
Germany Trade & Invest	http://www.gtai.de/ukraine	Інформація про зовнішню торгівлю для експортної економіки Німеччини
Німецько-Українська промислово-торгівельна палата (АНК Ukraine)	http://ukraine.ahk.de	Контактний центр для німецьких компаній
Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України	http://www.me.gov.ua	
Фонд державного майна України	http://www.spfu.gov.ua	Основне відомство з питань приватизації
Асоціація Укрмашбуд	http://www.ukrmashbud.org.ua	Асоціація
Асоціація підприємств промислової автоматизації України	https://appau.org.ua	Асоціація фірм промислової автоматизації
XIX Міжнародний Промисловий Форум	https://www.iecexpo.com.ua/en/pfeng-2020.html	Виставка; дата проведення: 24-27.11.2020 р., м. Київ
XVIII Міжнародна спеціалізована виставка «Енергетика в промисловості»	https://www.iecexpo.com.ua/en/epeng-2020.html	Виставка; дата проведення: 10-12.11.2020 р., м. Київ
XVII Міжнародна агропромислова виставка «Агрофорум-2020»	https://www.iecexpo.com.ua/en/agroeng-2020.html	Виставка; дата проведення: 10-12.11.2020 р., м. Київ
Машинобудування України	http://www.business.dp.ua	Галуzeвий портал
ProZorro	https://prozorro.gov.ua	Портал державних закупівель

Серія «Коротко про галузь» представляє аналіз ключових галузей німецької експортної економіки. Інші матеріали про машинобудування в різних країнах і про інші галузі розміщено за посиланням <http://www.gtai.de/branche-kompakt>.

Контактна особа з питань машинобудування: Роланд Лоренц; E-Mail: roland.lorenz@gtai.de ☐

Цей матеріал важливий для:

Україна

Виробництво продукції машинобудування, загальний огляд

Галузі

Контакт

Верена Зауренбах (Verena Saurenbach)

☐ +49 228 24 993 283

☐ Ваше запитання до нас

підготовку матеріалів видавець не несе відповідальності за зміст.

КОРОТКО ПРО ТАЛУЗЬ. В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ ПОПИТ НА ПРОДУКЦІЮ МАШИНОБУДУВАННЯ

© 2020 Germany Trade & Invest

За підтримки Федерального міністерства економіки та енергетики, на підставі рішення Німецького Бундестагу.